

Sosyal Medyanın Aile Katılımında Kullanılabilirliği Üzerine Bir İnceleme

A Study on The Usability of Social Media in Family Participation

Aslı Balcı

Atatürk Üniversitesi, Erzurum

Fatma Tezel Şahin

Gazi Üniversitesi, Ankara

İlk kayıt tarihi: 15.06.2016

Yayına Kabul Tarihi: 15.12.2016

Özet

Bu çalışmada Facebook'un kullanıcılarına sunduğu özelliklerin eğitim programlarında aile katılımı için kullanılabilir bir araç olup olmadığı ve bu özelliklerin aile katılımı için nasıl kullanılabileceği üzerinde durulmuştur. Çalışma kapsamında kullanım sıklığı ve yaygınlığı en fazla olan sosyal medya aracı Facebook'un kullanıcılarına sunduğu özellikler aile eğitimi ve katılımı çalışmalarına uyarlanarak tartışılmıştır. Çalışmada aile katılım çalışmalarının Facebook'a uyarlanarak kullanılabilmesi, okul öncesi öğretmenlerinin yapmak istedikleri aile katılım çalışmalarını Facebook üzerinden de yapabileceği böylece aile eğitimi ve katılım çalışmalarının yapılmasının önündeki en büyük engellerden biri olan zaman ve mekân sorununun ortadan kaldırılabilmesi üzerinde durulmuş ve ileride yapılacak olan çalışmalara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Okul Öncesi Eğitim, Aile Eğitimi, Aile Katılımı, Sosyal Medya, Facebook*

Abstract

This study is dealt with the question whether the properties of Facebook its users utilise can serve as usable tools for family participation in educational programs and how such properties can be used for family participation. In the scope of the study, the properties Facebook, one of the most widely used social media tools, offers its users are considered and evaluated for family education and participation. It was stated in the study that family participation studies can be adjusted to Facebook and it can be utilised by preschool teachers in their family participation works. From this point of view, spatial and temporal problems, among the most important obstacles for the conduction of studies related to family education and participation, can be removed and some suggestions were proposed in the study.

Key words: *Preschool Teaching, Family Education, Family Participation, Social Media, Facebook*

1. Giriş

Günümüzde profesyonel aile eğitimine olan ilgi ve medya teknolojisindeki gelişmeler giderek artmaktadır. Bu iki eğilim ise medya ile aile eğitimi birleştirmek için kaçınılmaz olmaktadır (Simpson, 1997). İlk çıktığı zamanlardan beri genel olarak bilgisayarları birbirine bağlamak için kullanılan internet, son yıllarda iyice hareketlenen sosyal ağlar sayesinde insanları bir araya getirme konusunda oldukça önemli bir işleve sahiptir (Erbaşlar, 2013). Özellikle okul öncesi dönemde aile katılımı ve eğitiminin önündeki en büyük engellerin başında ailelerin öğretmene, öğretmenin ise ailelere ulaşım sıkıntısı olduğu düşünüldüğünde sosyal medyanın aile katılımı ve iletişimi noktasında kullanışlı bir araç olabileceği ve kullanım yaygınlığı ve kolaylığıyla bilinen Facebook'un içeriğindeki grup özelliklerinin aile katılımı ve eğitimi için oldukça işlevsel bir araç olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışma sosyal medyanın aile eğitimi ve katılımında kullanılabilirliğini alan yazın ve ilgili çalışmalarla ilişkilendirerek keşfetmeye yönelik bir çalışmadır. Bu amaçla sosyal medya araçlarından kullanım sıklığı ve yaygınlığı en fazla olan Facebook'un kullanıcılarına sunduğu özelliklerin aile katılımı ve eğitimi için kullanılabilir bir araç olup olmadığı ve bu özelliklerin aile eğitimi ve katılımı için nasıl kullanılabileceği üzerinde durulmuştur.

Aile Eğitimi ve Katılımında Medyanın Kullanılması

Ebeveyn eğitimi, ev içinde veya dışında, bireysel ya da grupla, yüz yüze veya medya gibi uzak mesafe teknikleri ile gerçekleştirilebilir. Medya temelli ebeveyn eğitimi yazılı basın, TV, radyo gibi medya araçlarının kullanımını içerir. Yazılı basının, okuma yazma bilmeyen kesimde etkisi sınırlı olmakla beraber, resim ve karikatürlerin olduğu mesajlar etkili bir iletişim sağlamaktadır (Landers ve Myers, 1988).

Yüz yüze yapılan ebeveynlik programları etkili olmalarına rağmen gerçekte çok az aile bu eğitim programlarına katılmaktadır (Sanders, Markie-Dadds, Rinaldis, Firman ve Baig, 2007). Bu programlar özellikle büyük metropoller dışındaki alanlarda yaygın olarak kullanılamamaktadır (Connell, Sanders ve Markie-Dadds, 1997). Bu durum ise genellikle hizmet kuruluşları tarafından sunulan yetersiz kaynak ve zamandan kaynaklanır (Bagget, Davis, Feil, Sheeber, Landry, Carta ve Leve, 2010). Bunun dışında grupların bu programlara olan düşük katılımı, programların uygulanmasındaki yaygın engellerden biridir. Zaman ayırma, ulaşım, çocuk bakımı, yorgunluk ve düşük motivasyon bu programlara katılım azlığının birincil nedenleri arasındadır (Dumka, Garza, Roosa ve Stoerzinger, 1997; Spoth ve Redmond, 2000). Örneğin, Güney Carolina'da yapılan bir araştırmada 7 yaşa kadar çocuğu olan ailelerin sadece % 14' ünün aile eğitim programlarına katıldığı görülmüştür (Prinz ve Sanders, 2007). Ülkemizde yapılan benzer birçok çalışmada da ailelerin okulla iletişim kurmaya ve çocuklarının eğitimine katılmaya istekli oldukları ancak nasıl katılımda bulunacaklarına ilişkin okul ya da öğretmen tarafından yeterince desteklenmedikleri ve bu konuda iletişim sorunları yaşadıkları (Günay-Bilaloğlu, 2014), ailelerin istenilen düzeyde aile katılım çalışmalarına katılmadıkları (Akkaya, 2007), aile katılım çalışmalarına çoğunlukla çalışmayan ailelerin katılım gösterdiğini, çalışan ailelerin ise bu etkinlikleri aksattıkları (Atakan, 2010) belirlenmiştir. Aydoğan (2012) aile üyelerinin zamanının iş ya da başka bir nedenden dolayı kısıtlı olması, evde başka çocukların olması ve bu çocuklara bakacak birinin olmaması, ailelerin kuruma ulaşım güçlüğü çekmeleri ve okulun

iletişim sistemi gibi kaynaklarının yeterli olmaması gibi nedenleri ailelerin eğitime katılımını olumsuz yönde etkileyen faktörler arasında belirtmiştir. Okulun uzaklığı, ulaşım imkânının zor olması, yeterli araç park yerinin olup olmaması, anne babaların kurumda oturabilecekleri bir yerin bulunmaması gibi nedenler aile katılımında etkili olabilmektedir (Tezel-Şahin ve Özyürek, 2010). Ayrıca okulların etkin bir aile katılımı sağlamayı ve bu konuda aileleri nasıl teşvik edeceklerini bilmiyor olması, tutarsız bir okul politikası aile katılımını etkilemektedir (Onikama, Hammond ve Koki' den aktaran Brister, 2003). Öğretmenlerin ailenin eğitime katılım etkinliklerinin yararlı olduğuna inanmamaları, ailenin eğitime katılımı etkinliklerini planlamanın çok zaman aldığına inanmaları, aileleri sınıf içi ve dışında uygulanan etkinliklere katılmaları için nasıl teşvik edeceklerini bilmemeleri, aileler sınıf içerisinde yer aldığına hem aile bireylerini hem de çocukları idare etmenin zor olacağı düşüncesi ile bu durumun kargaşaya yol açacağını düşünmeleri aile katılımını etkileyen ve engelleyen faktörler arasında yer almaktadır (Ensari ve Zembat, 1999). Bu sebeple bilimsel ve geçerli olan ebeveynlik bilgilerini ailelere ulaştırmak için, alternatif yollara ihtiyaç vardır (Sanders ve Turner, 2002).

Aile eğitim modellerinden biri olan uzaktan öğretim yoluyla aile eğitim programları kapsamında mektupla eğitim, evde çalışma, uzaktan öğretim ve uzaktan öğretme, uzaktan öğrenim ya da uzaktan öğrenme terimlerinden bahsedilebilir (Tezel-Şahin ve Özyürek, 2010). Bu uygulamalardan biri anne baba eğitim modellerinin yetersiz kaldığı noktalarda kitle iletişim araçlarıyla anne baba eğitimi yapılmasıdır. Geniş kitlelere ulaşabilmeleri nedeniyle önemli bir işleve sahip olan kitle iletişim araçlarıyla hem anne babalara çocuk gelişimi ve eğitimi konularında rehberlik yapılırken hem de doğrudan çocukların eğitimini hedefleyen programlar yapılabilmektedir (Yılmaz-Bolat ve Özgün, 2011). Özellikle günümüz teknolojilerinden internet, ebeveynler için duyuru ve haberleşme amacıyla kullanılabilir. Anne babalara günlük olaylar, çocukların fotoğrafları, okulda yapılan çalışmalar hakkında bilgiler ya da haber mektupları e-posta aracılığıyla gönderilebilir, ailelerle iletişim kurmak için bir e mail grubu oluşturulabilir, duyurular, hatırlatmalar tüm grup ile aynı anda paylaşılabilir veya hazırlanan bir web sayfası üzerinden ailelere çocuklarının yaptıkları çalışmalar hakkında bilgi verilebilir (Temel, Aksoy ve Kurtulmuş, 2010).

Simpson' a (1997) göre medya aileleri ve çocukları desteklemek için güçlü bir potansiyele sahiptir. Ebeveynliğin birçok basılı ve elektronik medyada temel konu haline gelmesi, büyük gazete, dergi, kitap da ebeveynliğe ilişkin bilgilerin artması, çoğu ailenin bu bilgilere rahatça ulaşmasını sağlamaktadır. Bu durum ise ailelerin ebeveynlik becerilerinin artmasında büyük bir etkiye sahiptir.

Medya araçları ile ailelere eğitim vermek, daha fazla ebeveynlere ulaşmak açısından geleneksel yaklaşımlara göre verimli ve ekonomik bir yoldur. Ayrıca ailelerin ebeveynlik hakkındaki video mesajlarına karşı ilgili ve istekli oldukları da bilinen bir gerçektir. Etkili bir medya dizaynı ailelere verilmek istenen ebeveynlik mesajlarını arttırmaktadır (Metzler, Sanders, Rusby ve Crowley, 2012).

Alan yazın incelendiğinde teknolojinin gelişimine ve yapıldıkları döneme bağlı olarak ebeveynlik programlarında medyanın kullanıldığı birçok çalışma bulunmaktadır. 1980 yılında Venezüella'da başlamış olan ve doğumdan 6 yaşına kadar olan çocukların zihinsel gelişimini teşvik etmek için kitle iletişimi yoluyla annelere eğitim

veren “ProyectoFamilia” adlı programda, televizyon ve radyo programlarının yanı sıra eğitici filmler kullanılmıştır. Ebeveyn eğitimi için kitle iletişim araçlarının kullanımının önemini gösteren, klasik bir örnek ise, Kolombiya da uygulanmıştır. 1940 ve 1950 de Roma Katolik Kilisesi ACPO (Popüler kültür hareket için ayakta) adı verilen başarılı bir radyo okulu programı uygulamıştır. Program dini mesajlardan temel okuma yazma becerisine kadar çeşitli mesajları hedef kitleye bu konuda eğitim almış girişimciler tarafından başarıyla ulaştırmıştır. (Landers ve Myers, 1988). Diğer bir örnek ise Avustralya’daki Queensland Üniversitesi’nde bulunan Anne Babalık ve Aile Destek Merkezi’nin direktörü olan klinik psikoloji direktörü Matt Sanders tarafından geliştirilen ve bir ayağında medyanın kullanıldığı Triple P isimli anne baba eğitim programıdır. Triple P de kullanılan metotlar, medyanın ailelerin ebeveynlik becerilerini arttırmada kullanılabilir olduğunu kanıtlamıştır (Sanders, 1999). Sigel (2006) bebek bekleyen ve beklemeyen ailelerin, anne-babalık bilgisi, öz-yeterlik duygusu ve çocuk bakımı becerilerini geliştirmeye yönelik video temelli bir program hazırlanmıştır. Programda etkili anne-baba yönetim becerileri ve çocuk gelişimi bilgilerini içeren ve her biri 30’ar dakikalık olan “Olumlu Disiplin Eğitim Videoları” 3 bölüm halinde ailelere ulaştırılmıştır. Araştırma sonucunda bebek bekleyen kadınların ebeveynlik becerilerinde artış olduğu görülmüştür.

Ülkemizde de ebeveyn eğitiminde medyanın kullanımına ilişkin birçok örnek bulunmaktadır. Özellikle Anne Çocuk Eğitim Vakfı’nın(AÇEV) “7 Çok Geç” kampanyası kapsamındaki birçok çalışmada aileleri bilinçlendirmek üzere medyayla işbirliği yapılmıştır (AÇEV, 2016a). AÇEV’in “Sen Benim Babamsın”, “Baba Olmak Güzel Şey” kampanyaları, “Aile Mektupları” Projesi, “Anne Baba Olmak...” seminerlerinde (AÇEV, 2016b), “Benimle Oynar mısın?” (AÇEV, 2016c), “Bizim Sınıf”, “Hayat Okuyunca Güzel” televizyon programları (AÇEV, 2016d), benzer şekilde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’ nın birçok çalışmasında da (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2016) kamu spotları, eğitici videolar, kitapçıklar, broşürler gibi yazılı ve görsel medyanın etkin bir biçimde kullanıldığı görülmektedir.

Son yıllarda medya teknolojilerinin gelişmesiyle beraber medyanın kullanıldığı birçok aile çalışmasının olduğu görülmektedir. Nelms (2002) öğretmen tarafından oluşturulan web sayfalarının öğretmen, aile ve öğrenci iletişimi üzerine etkilerini incelemiştir. İlkokul 2. sınıf velileriyle yapılan çalışmada öğretmen çocuklarla ilgili belirli bilgileri web sayfasında güncellemekle, veliler ise gelecek haber ve bilgileri periyodik olarak web sayfasından kontrol etmekle sorumludurlar. Araştırma sonucunda velilerin en çok web sayfasında bulunan sınıf takvimi ve birebir yazışma alanlarını faydalı buldukları, tüm katılımcıların web sayfasının öğretmen-ebeveyn iletişimini geliştirmede faydalı buldukları ve tüm velilerin bilgi kaynağı olarak web sayfasını kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla beraber veliler web sayfası sayesinde, çocukların okulda neler öğrendiğini bilerek evde daha etkin bir şekilde çocuklarına yardım edebildiklerini, çocuklarının gelişimlerini daha rahat takip edebildiklerini ve okul ile ev arasındaki iletişim kurma sorumluluğunu her iki tarafa da eşit bir şekilde verilebildiğini belirtmişlerdir. Koch’un (2010) çalışmasında e-posta, öğrenci bilgi sistemi ve web sitelerinin aile katılımını kolaylaştırmada etkili olduğu görülmüştür. Özçınar ve Ekizoğlu (2013) çalışmalarında blog temelli aile eğitim programının aile katılımını ve okul aile işbirliğini desteklediği, hem çocuk hem de ebeveynler için sayısız faydaları olduğu ve aile katılımını arttırmada önemli bir potansiyele sahip

olduğu sonucuna ulaşmıştır. Chairatchatakul, Jantaburom ve Kanarkard (2012) çalışmalarında okul aile işbirliğini sağlamada sosyal medyanın kullanımının okul aile işbirliğini arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

Landers ve Myers (1988) ebeveyn eğitiminde sadece medyanın kullanılmasının çok etkili olmadığını bunun sebebinin ise mesajların karşı taraftan alındığının ve anlaşılabilirliğinin kesin olmadığını ve verilen mesajların değerlendirilmesi ve geribildirim alınmasının güç olduğunu belirtmiştir. Landers ve Myers'in bu görüşünün, geleneksel medya araçlarının sadece tek yönlü iletişim sağlayan kapalı sistemlerden oluşması ve hedef kitlenin pasif alıcı konumunda olmasından (Erbaşlar, 2013) kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak sosyal medyanın, geleneksel medyaya göre, çift yönlü olması, bireylerin kendi içeriklerini kolayca yayabilmesi, zaman ve mekan sınırlaması olmaması gibi farkları vardır (Kara ve Özgen, 2012). Bu anlamda günümüz medya teknolojilerindeki gelişmelerin geleneksel medyanın sınırlı yönlerini ortadan kaldırdığı düşünülmektedir.

Sosyal Medya

Web 2 teknolojisi ile yaşamın her alanında haber, bilgi, ileti gibi çeşitli unsurların kullanıcı tarafından yaratılan bir içerik haline dönüştürülmesini ve paylaşılmasını sağlayan bir ortam olan sosyal medya, geleneksel medyadan farklı olarak dinamik ve yaşayan bir platformdur. Gazete, TV ve diğer basılı medyadan en büyük farkı karşılıklı iletişim sağlamasıdır (Telli-Yamamoto ve Karamanlı-Şekeroğlu, 2014). Web 2 öncesi dönemde medyanın tüketicilerine sadece onlara sunulan ve üzerinde kontrollerinin bulunmadığı, çeşitli ve sınırlı seçeneklerden bir veya birkaçını sunabildiği görülmektedir (Kahraman, 2013).

Liu (2010) çalışmasında sosyal medya kullanımının dört ana nedeninin sosyal katılım, direkt iletişim, dönüt hızı ve ilişki yapısı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Sosyal medyanın beş özelliği arasında şunlar vardır:

1. **Katılım:** Sosyal medya, ilgili olan herkesten geribildirim ve katkıları cesaretlendirir. Medya ile izleyici arasındaki çizgiyi silikleştirir.

2. **Açıklık:** Birçok sosyal medya hizmeti geribildirime ve katılıma açıktır. Bu hizmetler oy vermeyi, yorum yapmayı ve bilgiyi paylaşmayı destekler. İçeriğe erişim ve kullanımda ender olarak engeller vardır.

3. **Karşılıklı konuşma:** Geleneksel medya yayın yapmaya ve yayımlamaya ilişkindir. Buna karşılıklı sosyal medya iki yönlü diyalog, karşılıklı konuşma içindedir.

4. **Topluluk:** Sosyal medya toplulukların hızla oluşmasına ve etkin bir biçimde iletişim kurmalarına izin verir.

5. **Bağlantısallık:** Birçok sosyal medya bağlantısaldır. Diğer siteler, kaynaklar ve kişiler için link verirler (Gürsakar, 2009).

Pek çok sosyal medya ağı bulunmasına karşın bugün en çok kullanılanlar arasında, Yahoo Groups, Youtube, Facebook, LinkedIn, Twitter, Google Plus gibi açınımları karşımıza çıkabilmekte, bireylerin kendilerinin oluşturduğu Bloglar ise dikkati çekmektedir (Gündüz ve Pembecioğlu, 2013).

Günümüzde sosyal medya, tüm iletişim disiplinleri içinde büyük imkânlar yaratmakta ve tüm iletişim disiplinleri tarafından çeşitli şekillerde ve amaçlarla kullanılmaktadır (Kara ve Özgen, 2012).

Sosyal Medyanın Eğitsel Amaçlı Kullanımı

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler eğitim süreçlerinde değişimi de beraberinde getirmiş ve yapılan birçok çalışmada sosyal medya araçlarının etkileşim, işbirliği, eleştirel düşünce, bilgi ve kaynak paylaşımı ve aktif katılıma olanak sağlayarak eğitim faaliyetlerine destek verdiğini göstermiştir (Ajjan ve Hartshorne, 2008; Mason, 2006; Selwyn, 2007). İletişim teknolojilerinin en son örneklerinden biri olan Facebook gibi sosyal ağ siteleri eğitimde iletişimi ve işbirliğini desteklemede önemli bir potansiyele sahiptir (Roblyer, McDaniel, Webb, Herman ve Witty, 2010).

Alan yazın incelendiğinde sosyal medyanın farklı disiplin ve yaş gruplarında eğit- sel bir araç olarak kullanılabilirliğine dair yurtiçi ve yurtdışında birçok araştırmanın yapılmış olduğu görülmektedir. Uzun (2012) meslek yüksekokulu öğrencilerinin Facebook'u mesleki gelişim için kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Demirel (2012) Facebook'un dersi pekiştirmede, öğrencilerin kendi aralarındaki etkileşim, paylaşım, yardımlaşma ve öğretmenle olan etkileşimi arttırmada etkili bir araç olduğunu belirlemiştir. İşman ve Albayrak'ın (2014) çalışması derse yönelik oluşturulan Facebook grubunun öğrencilerin sınıf içi iletişim becerilerini arttırdığını, öğrenciler tarafından iletişim ve erişim konuları başta olmak üzere birçok açıdan kullanışlı bulunduğu, der- si veren öğretim elemanı tarafından da öğrencilere kolay ulaşım, yapılan duyuruların hemen görülmesi ve yayılması ve sorunların çözülmesi açısından kolay ve kullanışlı bir araç olduğunu göstermiştir. Ekici (2012) Facebook uygulaması ile gerçekleştirilen eğitim programının başarıyı arttırdığı, öğrencilerin bu uygulamayı benimsedikleri ve kolaylıkla uygulayabildiği sonucuna ulaşmıştır. Sidekli ve Avaroğulları'nın (2013) benzer çalışmasında Facebook üzerinden destek eğitimi yapılan ilköğretim öğrenci- lerinin akademik başarılarının arttığı görülmüştür. Arkün (2011) okul uygulamaları dersi için kurulan çevrimiçi bir öğrenme ortamının katılımcılara bilgilendirme, dönüt alma, tartışma, yansıtıcı düşünme açısından katkı sağladığını belirlemiştir. Genç (2010) Facebook'un kullanıcılarına sunduğu birçok özelliğin eğitime uyarlanabilece- ğini belirtmiştir. Acar ve Yenmiş (2014) öğrenci-öğretmen etkileşimi ile ilgili olarak öğrencilerin Facebook üzerinden kurdukları etkileşimleri olumlu buldukları, öğrenci- lerin Facebook üzerinden kaynak ve bilgi paylaşımında buldukları ve birbirlerinin paylaşımlarından yararlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Kalafat ve Gökteş (2011) lisans öğrencileriyle yaptıkları çalışmada ders kapsamında kurulan Facebook grubunun öğ- renciler tarafından yararlı bulunduğunu belirlemiştir.

Yurtdışında da benzer şekilde birçok çalışma bulunmaktadır. Karlin (2007) lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada sosyal medya kullanan öğrencilerin çoğunlu- ğunun sosyal medyada eğitsel içeriklere bağlandığı ve okuldaki özel çalışmalarıyla ilgili içerikler ve sohbetler oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. Farkas (2007) çalışma- sında sosyal medya araçlarıyla kütüphaneyle ilgili bağlantılar ve içerikler oluştur- muş, çevrimiçi öğrencilere eğitsel kurslar düzenlemiştir. Benzer bir çalışma yapan Phillips (2011) Facebook'un kütüphanelerle öğrenciler arasında dinamik bir iliş- ki geliştirmeye ortam sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Kabilan, Ahmad ve Abidin'in (2010) çalışmasında öğrencilerin Facebook'u İngilizce öğrenmeyi destekleyecek yararlı ve anlamlı bir öğrenme ortamı olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Benzer şekilde Mills (2010) araştırmasında ikinci dil olarak Fransızca öğrenen üniversite öğrencilerden Facebook grubuna dahil olanların gruba dahil olmayanlara göre ikinci

dili daha yetkin kullandığını belirlemiştir. Barczyk ve Duncan (2011) Myspace, Facebook gibi uygulamalardan öğrenciler tarafından özellikle ders dışı olarak iş arama sürecinde sıklıkla yararlanıldığını, birçok öğrencinin sosyal medyanın gücünün ve etkisinin farkında olduğu sonucuna ulaşmıştır. Dzvapatsva, Whyte ve Mitrovic (2011) çalışmalarında dersle ilgili olarak Facebook kullanımının öğrencilerin hem notlarını (sınıf geçme oranları) hem de derse ait konuyla ilgili daha fazla zaman geçirilmesini arttırdığını belirlemiştir. Stanciu, Mihai ve Aleca (2012) çalışmalarında sosyal ağ sitelerinin yükseköğretim öğrencileri arasında çok popüler olduğunu ve eğitim için önemli araçlar olarak düşünüldükleri sonucuna ulaşmışlardır.

Yapılan bu çalışmalarda sosyal medyanın kullanımıyla ilgili olarak, yaygın kullanım, hızlı erişim ve zengin içerik gibi özelliklerinin olduğu görülmektedir. Özellikle okul öncesi dönemde aile katılımının önündeki en büyük engellerin başında ailelerin öğretmene, öğretmenin ise ailelere ulaşım sıkıntısı olduğu düşünüldüğünde sosyal medyanın aile katılımı ve iletişimi noktasında kullanışlı bir araç olabileceği kullanım yaygınlığı ve kolaylığıyla bilinen ve kullanıcılarına zengin bir iletişim ortamı sunan Facebook'un ve Facebook'un grup özelliklerinin aile katılımı ve eğitimi için oldukça işlevsel bir araç olabileceği düşünülmektedir.

Facebook

Bir sosyal paylaşım web sitesi olan Facebook 4 Şubat 2004 tarihinde Harvard Üniversitesi öğrencisi Mark Zuckerberg tarafından, kısıtlı bir çerçevede, yalnızca Harvard öğrencileri için kurulmuş (Gündüz ve Pembecioğlu, 2013), gün geçtikçe insanların arkadaşlarıyla, aileleriyle ve iş arkadaşlarıyla daha etkin bir biçimde iletişim halinde olmalarını sağlayan, milyonlarca insana her gün, arkadaşlarını takip etme, sınırsız sayıda fotoğraf yükleme, link ve videolar paylaşma ve tanıştıkları insanlar hakkında daha fazla bilgi edinme amacıyla kullanıma sunulmuştur (Kuşay, 2013).

Günümüzde sosyal ağlar arasında yaşanan şiddetli rekabette Facebook'un ciddi bir üstünlük sağladığı ve neredeyse tüm dünyada liderliğini sürdürdüğü görülmektedir. Türkiye'de yaklaşık olarak 10 internet kullanıcılarından 9'u Facebook'u aktif olarak kullanmaktadır (Kahraman, 2013). Birçok kişinin sanal dünyada ilk uğradığı adreslerin başında artık haber siteleri ya da Google değil, sosyal ağlar gelmektedir. Dünya genelinde 137 ülke üzerinde gerçekleştirilen incelemede 137 ülkenin 126'sında sosyal ağlar içerisinde en çok Facebook'un ziyaret edildiği belirtilmiştir (Erbaşlar, 2013). 2016 yılı verilerine göre dünyada Facebook'u aktif kullananların sayısı 1 milyar kişiyi geçmiştir (Facebook, 2016a). Alexa istatistiklerine göre ise Facebook Türkiye'de google.com.tr' den sonra en çok ziyaret edilen ikinci site durumundadır (Alexa, 2015). Bu durum ise Facebook'u farklı disiplin ve yaş gruplarında eğitsel bir araç olarak görebilmeyi kaçınılmaz hale getirmektedir.

Facebook Özellikleri ve Bu Özelliklerin Aile Eğitimi ve Katılımında Kullanılabilirliği

Çalışmanın bu bölümünde sosyal medya aracı olan Facebook'un aile eğitimi ve katılımında nasıl kullanılabileceği üzerinde durulmuştur.

Facebook'un kullanıcılarına sunduğu hizmetler incelendiğinde, kullanıcılar zaman tüneli uygulamasıyla önem verdikleri olay ve güncellemeleri profillerinde yayınlayarak bilgi ve paylaşımları istedikleri gibi belirleyebilir, etkinlik habercisi uygulamasıyla

Facebook'a girdikleri tarihten itibaren kendi paylaşımlarını inceleyebilir, haber akışı uygulamasıyla arkadaşlarıyla ilgili son güncellemeler, paylaşımlar ve beğeniler konusunda bilgi alabilir, fotoğraf ve video paylaşabilir ve ortak bir konu üzerinde tartışabilmelerine olanak sağlayan gruplara üye olabilir veya grup kurabilirler (Kuşay, 2013).

Facebook'ta üyeler kolaylıkla grup kurabilir, gruba bir isim verebilir, gruba yeni kişiler ekleyebilir veya oluşturulan gruplara katılabilirler. Facebook grupları aile, takım arkadaşları veya çalışma arkadaşları gibi topluluklarla iletişim kurmayı kolaylaştırır. Grupların durum güncellemeleri, fotoğraflar veya belgeler paylaşabileceği ve grubun diğer üyelerine mesajlar gönderebileceği özel alanlar bulunur. Ayrıca oluşturulan her grup için gizlilik seçenekleri bulunur. Facebook grubuna üye olan kişiler gruba giderek güncelleme paylaşabilir, fotoğraf ve video paylaşabilir, soru sorabilir ve dosya yükleyebilirler. Grup üyeleri, gruptaki tüm yeni gönderiler hakkında bildirim alırlar. Grup gizliliği kapalı veya gizli olarak ayarlandıysa, grupta paylaşılan içerikleri sadece grup üyeleri görebilir. Grup yöneticileri grupta bağlantı paylaşabilir ve bağlantıları gruptaki herkes görebilir. Grup üyeleri bir gönderiyi kolaylıkla yorum yapabilir ve paylaşabilirler. Grupta üyelere soru sorulabilir, grup üyelerinin seçebileceği şıklar eklenebilir. Ayrıca gruptaki herhangi bir gönderiyi ve mesajı kimlerin gördüğü belirlenebilir (Facebook, 2016b).

Facebook'ta var olan bu özellikler sayesinde öğretmen Facebook kullanan her bir aileyi kapsayan bir grup oluşturabilir. Facebook, grup üyesi öğretmen ve ailelere karşılıklı bir iletişim olanağı sağlarken aynı zamanda aileler de kendi aralarında kolaylıkla iletişim başlatabilirler. Bu anlamda Facebook bir okul öncesi öğretmenine yapmak istediği birçok aile katılım çalışmasını kolaylıkla yapma fırsatı verir.

Facebook üzerinden bir grup oluşturan üye otomatik olarak grup yöneticisi olur. Grup yöneticisi grup üyelerinin tüm yaptıklarının yanı sıra, grubun tanımını, etiketlerini ve ayarlarını düzenleyebilir, gruba üye ekleyip çıkarabilir. Yöneticiler gruba kapak fotoğrafı yükleyebilir ve grubun kapak fotoğrafını değiştirebilir, üyelerle sohbet başlatabilir, grup üyelerinin gönderilerini kaldırabilirler (Facebook, 2016c). Facebook üzerinden aile katılımı çalışması yapmak isteyen öğretmen kurduğu grup üzerinde otomatik olarak yönetici olur. Bu durum ise öğretmenin eğitsel amaçlarını gerçekleştirmek için grubu istediği şekilde kontrol etmesine ve yönetmesine fırsat verir. Bununla beraber öğretmen grup üzerinden herhangi bir konu hakkında anket oluşturarak ailelerden geri bildirim alabilir. Facebook anket sonuçlarını tüm grup üyelerinin görmesine, yorum yapmasına fırsat verir.

Facebook'un video yükleme özelliği öğretmenlerin, ailelerin ihtiyaç duyduğu konularda eğitim videoları hazırlamasına ve ailelere uzaktan eğitim yoluyla aile eğitim çalışması yapmasına fırsat tanır. Çeşitli nedenlerden dolayı yüz yüze yapılan aile eğitim programlarına katılamayan aileler bu eğitim videolarını uygun oldukları zamanda ve gerektiğinde tekrar tekrar izleyebilirler. Ayrıca öğretmen aileler için faydalı bulduğu video linklerini ailelerle paylaşabilir.

Her iki dönemde en az bir kez yapılması beklenen ve anne babalarla öğretmenlerin çocuklarla ilgili beklentilerini, bu beklentilere ulaşmak için neler yapabilecekleri, çocukları ile ilgili karşılaştıkları problemleri nasıl çözebileceklerini tartıştıkları bireysel görüşmeler önemli aile katılım çalışmalarından biridir (Tezel-Şahin ve Özyürek, 2010). Facebook'un görüntülü konuşma özelliği öğretmen ve aileler arasında bireysel ve gö-

rüntülü olarak görüşme yapma fırsatı sunar. Bu özellik ise bireysel görüşmenin önündeki en büyük engellerden biri olan zaman ve mekân sorununu ortadan kaldırabilir.

Facebook ortamında oluşturulan gruplarda, grubun herhangi bir üyesi gruba fotoğraf ve video yükleyebilir, fotoğraf albümü oluşturabilir, fotoğraf albümüne yeni fotoğraflar ekleyebilir. Grup fotoğraflarını sadece diğer üyeler görebilir ve grup fotoğraflarında sadece grup üyeleri etiketlenebilir (Facebook, 2016d). Çocukların gelişimsel durumları, programdaki etkinlikler, yemek, kahvaltı, okul dışında yapılan geziler gibi hatırlanması gereken çocuklar, aileler ve öğretmenler için önemli olayların fotoğraflarının ve videolarının çekilmesi ve ailelerle paylaşılması okul öncesi eğitimin işlevleri, ailelerin bilgilenmeleri ve diğer aile katılım çalışmalarına teşvik edilmeleri açısından çok önemlidir (Aydoğan, 2012). Facebook'un fotoğraf ve video yükleme özelliği öğretmenlerin çocuklarla ilgili etkinlik fotoğrafları ve videolarını içeren sınıf albümlerini kolaylıkla ailelere ulaştırmasını sağlayabilir. Oluşturulan grubun kapalı/gizli olması video ve fotoğrafları sadece ailelerin görmesine imkân tanır. Ancak öğretmen güvenlik nedeniyle içerisinde çocukların da bulunduğu etkinlik fotoğraflarını ailelerden izin alarak grup üzerinden değil, özel mesaj olarak da ailelere atabilir.

Ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimiyle ilgili yeni bilgileri izleyebilmeleri, okulun ve çocukların yaptıkları çalışmalardan haberdar olmaları için kurumu tanıtıcı kitapçıklar, kurum personelinin iletişim bilgilerini içeren adres kitapçıkları, çocuklarla birlikte yapılan inceleme ve araştırma gezilerinde gezilen yerlerin tanıtımına ilişkin gezi kitapçıkları veya çocuk gelişimi ile ilgili kitapçıklar hazırlanabilir (Aydoğan, 2012). Facebook gruplarının dosya yükleme özelliği öğretmenlerin farklı formatlarda hazırladıkları (pdf/word vb.) kitapçıkları grup dosyasına ekleyerek ailelere ulaştırmayı sağlayabilir. Bu özellik, belirli bir konuda anne babaları bilgilendirmek için önemli bir yazılı iletişim aracı broşürleri ve bilgilendirici makaleleri (Aktaş-Arnas, 2012), değişik türdeki (bilgilendirici, eğitici vb.) gazete ve dergileri (Tezel-Şahin ve Özyürek, 2010) grup dosyasına yükleyerek ailelere kolaylıkla paylaşabilmeyi sağlayabilir. Öğretmen bu dosyalardan görüntü dosyası haline getirebildiklerini (broşür, gazete ve dergi gibi) fotoğraf halinde de ailelerle paylaşabilir. Öğretmen eğitim yılı içerisinde anne babalara özellikle verilmek istenen bazı konularda, çarpıcı bir ana mesaj ve bu mesajı destekleyen bir resmin yer aldığı afişleri de (Tezel-Şahin ve Özyürek, 2010) benzer bir biçimde ailelerle paylaşabilir.

Öğretmenler tarafından, her bir çocuk için ayrı olarak hazırlanan ve içerisinde çocukların gelişim kayıtları, yaptıkları etkinlikler, gelişim raporları, anekdot kayıtları, kontrol listeleri, bilgi formları vb. bulunduğu dosyaların düzenli olarak tutulması önemlidir (Kıldan ve Cingi, 2014). Öğretmen düzenli bir şekilde tuttuğu bu dosyaları Facebook üzerinden de ailelerle özel olarak paylaşarak bilgilerin kalıcı olarak saklanmasını sağlayabilir.

Aile üyeleri ile program etkinlikleri arasında iletişim kurmak, evde çocukların gelişimleri ve eğitim ihtiyaçlarına yardımcı olmak için ailelere öğretmenler tarafından gönderilen haber mektuplarının evlere günlük, haftalık veya 15 günlük arayla düzenli olarak gönderilmesi beklenir (Tezel-Şahin ve Özyürek, 2010). Öğretmenin ailelerle oluşturduğu ortak grupta paylaşabileceği haber mektupları hem ulaşım açısından kolaylık sağlar, hem de genellikle çocuklar aracılığıyla evlere gönderilen haber mektuplarındaki kayıp veya deforme olma gibi riskleri de ortadan kaldırabilir.

Çocuğun büyüme ve gelişimi, yemek yeme, sınıf içindeki etkinliklere katılımı, arkadaşları ile olan iletişimi, yaşadığı herhangi bir problem durumu vb. ile ilgili gelişimleri aileye iletme için yapılan yazışmalar öğretmenin çocuğun durumunu takip ettiğinin bir göstergesi aynı zamanda okul aile işbirliğini arttıracak bir aile katılım etkinliğidir (Tezel-Şahin ve Özyürek, 2010). Çift yönlü iletişim gerektiren yazışmaları Facebook'un özel yazışma alanı olan Messenger'dan yapmak iletişim sürecini daha hızlı ve kolay hale getirebilir.

Facebook da grup içerisinde etkinlik oluşturulabilir, grup üyeleri etkinliğe davet edilebilir (Facebook, 2016d). Öğretmen ailelerle yapacağı bir etkinlik (alan gezisi, tiyatro, sinema, piknik vb) için etkinlik takvimi oluşturabilir, bu etkinliğe kimlerin katılıp kimlerin katılmayacağını öğrenebilir, etkinlik hakkında ailelerden aldığı beğeni ve yorumlarla geribildirim sağlayabilir.

Facebook grup üyelerine birbiriyle sohbet başlatabilme fırsatı sunar (Facebook, 2016d). Böylece ailelerin kendi arasında ve öğretmenle etkileşime girebilmelerine, birbirlerini daha iyi tanımalarına fırsat verebilir. Gruptaki herhangi bir gönderiyi ve mesajı kimlerin gördüğünü belirleyebilme özelliği (Facebook, 2016b) ise öğretmenin paylaştığı içeriği hangi ailelerin görüp hangilerinin görmediğini belirleyebilmesini ve böylece tüm ailelere ulaşmasını sağlayabilir.

2. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, günümüzde çok yaygın olarak kullanılan sosyal medya araçlarının daha fazla aileye kısa sürede ulaşmak için alternatif, kullanışlı ve ekonomik bir yol olarak görülebileceği ve özellikle kullanım sıklığı ve kolaylığı ile öne çıkan Facebook'u öğretmen ve aileler arasında etkili bir kanal olarak görmenin kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda yapılan incelemeler sonucunda Facebook'un kullanıcılarına sunduğu birçok içeriğin aile eğitimi ve katılımı çalışmalarına uyarlanabileceği ve etkin bir biçimde kullanılabilmesi görülmüştür. Öğretmenin Facebook kullanıcısı ailelerle kuracağı ortak bir grup üzerinden haber mektubu, broşür, afiş, kitapçık, fotoğraf ve videoları, portfolyo, gazete-dergi, ailelere yönelik yararlı video veya linkleri kolaylıkla paylaşılabilmesi sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Facebook'un görüntülü konuşma özelliği ile ailelerle bireysel görüşmeler, Messenger özelliğiyle de yazışmalar yapılabileceği belirlenmiştir. Paylaşım yaparken her iki tarafın da aldığı anında bildirimler sayesinde daha hızlı ve kesintisiz bir iletişim sağlanabileceği söylenebilir. Bununla beraber grup üzerinden yapılan paylaşımları hangi ailelerin görüp hangilerinin görmediğini belirleyebilmek tüm ailelere ulaşabilmek açısından oldukça kullanışlı bir yol olarak gözükmektedir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda,

- Sosyal medya aracılığıyla hazırlanacak olan düzenli programlara ışık tutması açısından alan uzmanları, aileler ve öğretmenlerle çalışmalar yapılması, görüşlerinin belirlenmesi,
- Sosyal medya üzerinden yapılacak düzenli programların aile eğitimi ve katılımında kullanışlı bir araç olup olmadığı üzerine deneysel ve betimsel çalışmaların yapılması, etkinliğinin ortaya konulması,
- Sosyal medyanın eğitsel amaçlı kullanımına yönelik yapılan çalışmaların derin-

lemesine incelenip, avantajları ve sınırlı yönlerinin belirlendikten sonra buna uygun düzenli programların yapılması,

- Yüz yüze yapılan aile eğitimi ve katılımı program hedeflerinin (Okul-aile işbirliği, aile-çocuk ilişkisi artırma vb.) sosyal medya üzerinden yapıldığında gerçekleşip gerçekleşmediği,

- Yüz yüze yapılan aile eğitim ve aile katılım programları ile sosyal medya üzerinden yapılan programların etkisinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi önerilebilir.

3. Kaynakça

- Acar, S. & Yenmiş, A. (2014). Eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Facebook örneği. *EJOVOC: Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(3), 55-66.
- AÇEV, (2016a).2005 Yılı Projelerimiz. <http://www.acev.org/egitim-duraklarımız/2005-yili-projelerimiz> sayfasından erişilmiştir.
- AÇEV, (2016b). Anne Babalar İçin. <http://www.acev.org/ne-yapiyoruz/anne-babalar-icin> sayfasından erişilmiştir.
- AÇEV, (2016c). Çocuklar İçin. <http://www.acev.org/ne-yapiyoruz/cocuklar-icin> sayfasından erişilmiştir.
- AÇEV,(2016d). Okuryazarlık İçin. <http://www.acev.org/ne-yapiyoruz/okuma-yazma-bilmeyenler-icin> sayfasından erişilmiştir.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Aile Eğitim Programı Yayınları. <http://ailetoplum.aile.gov.tr/yayinlar/aile-egitim-programi-yayinlari> sayfasından erişilmiştir.
- Ajjan, H., & Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The internet and higher education*, 11(2), 71-80. doi:10.1016/j.iheduc.2008.05.002
- Akkaya, M. (2007). *Öğretmenlerin ve velilerin okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarına ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Aktaş-Arnas, Y. (2011). Okul öncesi eğitimde aile katılım stratejileri. Y. Aktaş-Arnas (Ed.). *Aile eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı içinde* (s.97-158). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Alexa (2015). *Top sites in Turkey*. <http://www.alexa.com/topsites/countries/TR> sayfasından erişilmiştir.
- Arkün, S. (2011). *Fakülte-okul işbirliği için sosyal medya tabanlı bir modelin geliştirilmesi: okul uygulamaları örneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Atakan, H. (2010). *Okul öncesi eğitimde aile katılımı çalışmalarının öğretmen ve ebeveyn görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Aydoğan, Y. (2012). Okul öncesi eğitim programlarında aile katılımı. T. Güler (Ed.). *Anne-baba eğitimi içinde* (s. 107-144). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Baggett, K. M., Davis, B., Feil, E. G., Sheeber, L. L., Landry, S. H., Carta, J. J., & Leve, C. (2010). Technologies for expanding the reach of evidence-based interventions: Preliminary results for promoting social-emotional development in early childhood. *Topics in Early Childhood Special Education*, 29(4), 226-238. doi:10.1177/0271121409354782
- Barczyk, C., & Duncan, D. (2011). Social networking media as a tool for teaching business administration courses. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(17), 267-276.

- Brister, H. M. A. (2003). *Barriers to and variability of parental involvement in the education of secondary students with disabilities: A collective case study*. The Degree Of Doctor Of Philosophy In The Graduate School Of The Texas Woman's University.
- Chairatchatakul, A., Jantaburom, P., & Kanarkard, W. (2012). Using social media to improve a parent-school relationship. *International Journal of Information and Education Technology*, 2(4), 378-381. doi:10.7763/IJIE.2012.V2.157
- Connell, S., Sanders, M. R., & Markie-Dadds, C. (1997). Self-directed behavioral family intervention for parents of oppositional children in rural and remote areas. *Behavior Modification*, 21(4), 379.
- Demirel, P. (2012). *Bir sosyal ağ ortamı ile desteklenen fizik dersinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Dumka, L. E., Garza, C. A., Roosa, M. W., & Stoerzinger, H. D. (1997). Recruitment and retention of high-risk families into a preventive parent training intervention. *The Journal of Primary Prevention*, 18(1), 25-39. doi:10.1023/A:1024626105091
- Dzvpatsva., G. P., Whyte, G. & Mitrovic, Z. (2011). Social media as a tool for improving the pass rate in computer programming for FET students. http://www.academia.edu/4119296/Social_media_as_a_tool_for_improving_the_passrate_in_computer_programming_for_FET_students sayfasından erişilmiştir.
- Ekici, M. (2012). *Öğretim ilke ve yöntemleri dersinde sosyal ağlar ve işbirlikli (collaborative) öğrenme yöntemlerinin erişim düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Ensari, H., & Zembat, R. (1999). *Yönetim stillerinin ailenin okulöncesi eğitim programlarına katılım üzerindeki etkileri*. Marmara Üniversitesi anaokulu/anasınıfı öğretmeni el kitabı. İstanbul: Ya-Pa.
- Erbaşlar, G. (2013). *Sosyal medyada mısınız? asosyal medyada mısınız?*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Facebook (2016a). *Kilometre taşları*. <https://tr-tr.facebook.com/facebook/info/?tab=milestone> sayfasından erişilmiştir.
- Facebook (2016b). *Gruplarla ilgili temel bilgiler*. <https://www.facebook.com/help/162866443847527/> sayfasından erişilmiştir.
- Facebook (2016c). *Grup yöneticileriyle ilgili temel bilgiler*. <https://www.facebook.com/help/418065968237061/> sayfasından erişilmiştir.
- Facebook (2016d). *Grup özellikleri*. <https://www.facebook.com/help/265435626889287/> sayfasından erişilmiştir.
- Farkas, M. (2007). Going where patrons are: Outreach in MySpace and Facebook. *American Libraries*, 38(4), 27.
- Genç, Z. (2010). Web 2.0 yeniliklerinin eğitimde kullanımı: bir Facebook eğitim uygulama Örneği. *Akademik Bilişim*, 10, 10-12.
- Günay-Bilaloğlu, R. (2014). *Okul öncesi eğitimde aile katılımı etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve aile katılımı etkinliklerinin dil-matematik becerilerinin geliştirilmesine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gündüz, U., & Pembecioğlu, N. (2013). Bilgi kaynağı olarak sosyal ağlar ve sosyal medya. M. Demir (Ed.), *Yeni medya üzerine. Yeni iletişim teknolojileri içinde* (s. 311-338). Konya: Sebat.
- Gürsakal, N. (2009). *Sosyal ağ analizi*. Bursa: Dora Yayınevi.
- İşman, A., & Albayrak, E. (2014). Sosyal ağlardan Facebook'un eğitime yönelik etkililiği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 129-138.
- Kabilan, M. K., Ahmad, N., & Abidin, M. J. Z. (2010). Facebook: An online environment for learning of english in institutions of higher education? *The Internet and Higher Education*,

- 13(4), 179-187. doi:10.1016/j.iheduc.2010.07.003
- Kahraman, M. (2013). *Sosyal medya 101 2.0*. İstanbul: Kapital Yayıncılık.
- Kalafat, Ö., & Göktaş, Y. (2011). Sosyal ağların yükseköğretimde kullanımı: Gümüşhane Üniversitesi, Facebook örneği. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat University, Elazığ- Turkey
- Kara, T., & Özgen, E. (2012). *Sosyal medya akademi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Karlin, S. (2007). Examining how youths interact online. *School Board News*, 73(4), 6-9.
- Kıldan, O. & Cingi, M. A. (2014). Aile iletişim etkinlikleri. A. B. Aksoy (Ed.). *Her yönüyle okul öncesi eğitim 10/ Aile eğitimi ve katılımı* (s. 361-390). Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Koch, C. S. (2010). *The function of electronic communication devices in assisting parental involvement in middle schools*. Ed.D. dissertation, University of South Dakota, USA.
- Kuşay, Y. (2013). *Sosyal medya ortamında çekicilik ve bağımlılık. Facebook üzerine bir araştırma*. İstanbul: Beta Yayınları
- Landers, C & Myers R.(1988). Home-Based Programmes: Educating Parents And Other-Caregivers. The Consultative Group on Early Childhood Care and Development. Coordinators' Notebook No. 5. http://www.ecdgroup.com/docs/Home_based_Programmes_for_Early_Childhood_Care_and_Development_-_Educating_Parents_and_Other_Caregivers-18_06_2001-11_20_39.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Liu, Y. (2010). Social media tools as a learning resource. *Journal of Educational Technology Development and Exchange*, 3(1), 101-114.
- Mason, R. (2006). Learning technologies for adult continuing education. *Studies in Continuing Education*, 28(2), 121-133. doi:10.1080/01580370600751039
- Metzler, C. W., Sanders, M. R., Rusby, J. C., & Crowley, R. N. (2012). Using consumer preference information to increase the reach and impact of media-based parenting interventions in a public health approach to parenting support. *Behavior Therapy*, 43(2), 257-270. doi:10.1016/j.beth.2011.05.004
- Mills, N. (2011). Situated learning through social networking communities: The development of joint enterprise, mutual engagement, and a shared repertoire. *Calico Journal*, 28(2), 345-368. doi:10.11139/cj.28.2.345-368
- Nelms, E. (2002). The effects of a teacher-created web page on parent communication: An action research study. Retrieved from https://www.asdk12.org/staff/vanwinkle_lynda/HOME-WORK/109720_WebPageCommunication.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Ozcinar, Z., & Ekizoglu, N. (2013). Evaluation of a blog based parent involvement approach by parents. *Computers & Education*, 66, 1-10.
- Phillips, N. K. (2011). Academic library use of facebook: Building relationships with students. *Journal of Academic Librarianship*, 37(6), 512-522. doi:10.1016/j.acalib.2011.07.008
- Prinz, R. J., & Sanders, M. R. (2007). Adopting a population-level approach to parenting and family support interventions. *Clinical Psychology Review*, 27(6), 739-749.
- Roblyer, M. D., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J., & Witty, J. V. (2010). Findings on facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. *The Internet and Higher Education*, 13(3), 134-140. doi:10.1016/j.iheduc.2010.03.002
- Sanders, M. R. (1999). Triple P-positive parenting program: Towards an empirically validated multilevel parenting and family support strategy for the prevention of behavior and emotional problems in children. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 2(2), 71-90. doi:10.1023/A:1021843613840

- Sanders, M. R., & Turner, K. M. (2002). The role of the media and primary care in the dissemination of evidence-based parenting and family support interventions. *The Behavior Therapist*, 25, 156-166
- Sanders, M. R., Markie-Dadds, C., Rinaldis, M., Firman, D., & Baig, N. (2007). Using household survey data to inform policy decisions regarding the delivery of evidence-based parenting interventions. *Child: Care, Health and Development*, 33(6), 768-783. doi:10.1111/j.1365-2214.2006.00725.x
- Selwyn, N. (2007). 'Screw Blackboard... do it on Facebook!': an investigation of students' educational use of Facebook. *Ponencia. En: Poke*. Retrieved from <http://startrekdigitalilliteracy.pbworks.com/f/2g19b89ezl6ursp6e749.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Sidekli, S., & Avaroğulları, M. (2013). Facebook: sosyal bilgiler öğretiminde yeni bir yöntem. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 2(2), 145-154.
- Sigel, B. A. (2006). An evaluation of a brief parent training program for increasing parenting knowledge and self-efficacy while increasing approval of nurturing parenting practices and decreasing approval of ineffective practices. Unpublished master's thesis, University of Oklahoma State University, USA.
- Simpson, A.R (1997). The Role of the Mass Media in Parenting Education. Boston: Center for Health Education, Harvard School of Public Health. <http://eric.ed.gov/?id=ED433082> sayfasından erişilmiştir.
- Spoth, R., & Redmond, C. (2000). Research on family engagement in preventive interventions: Toward improved use of scientific findings in primary prevention practice. *The Journal of Primary Prevention*, 21(2), 267-284. doi:10.1023/A:1007039421026
- Stanciu, A., & Aleca, O. (2012). Social networking as an alternative environment for education. *Accounting and Management Information Systems*, 11(1), 56-75.
- Telli-Yamamoto, G. & Karamanlı-Şekeroğlu, Ö. (2014). *Sosyal medya ve blog*. İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Temel, Z. F., Aksoy, A. B. & Kurtulmuş, Z. (2010). Erken çocukluk eğitiminde aile katılım çalışmaları. Z. F. Temel (Ed). *Aile eğitimi ve erken çocukluk eğitiminde aile katılım çalışmaları* içinde (s. 328-361). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tezel-Şahin, F., & Özyürek, A. (2010). *Anne baba eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı*. İstanbul: Morpa Yayınevi.
- Ucun, K. (2012). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal ağlardan Facebook'u genel ve mesleki eğitimde kullanım amaçları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Yılmaz-Bolat, E., & Özgün, Ö. (2011). Erken çocuklukta aile eğitimi ve aile eğitimine yönelik uygulanan programlar. Y. Aktaş-Arnas (Ed.). *Aile eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı* içinde (s. 21-52). Ankara: Vize Yayıncılık.